

TAKING WOODSTOCK

USA, 2009

Ohjaaja: Ang Lee

Kesto:123min.

Käsikirjoittaja: James Schamus (Elliot Tiberin ja Tom Monten kirjan pohjalta).

Ikäraja:K13

Näyttelijät: Demetri Martin, Emile Hirsch, Imelda Staunton, Henry Goodman, Jonathan Groff, Mamie Gummer, Eugene Levy, Jeffrey Dean Morgan ja Liev Schreiber.

Genre:Komedia

Levittäjä: FS Film Oy

Alkuperäinen nimi: *Taking Woodstock*

Oppimateriaalin tehtävät on suunniteltu lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin.

Oppimateriaalin teemoja: Hipit rautaa – Kukkaisvallankumouksen kahdet kasvot, Raha, rakkaus ja rock ´n roll - Woodstock-festivaalin historia, Make love, not war – Yhdysvaltain 1960-luku, uusi vasemmisto ja Vietnamin sodan vastustus

SYNOPSIS

Woodstock on kiistatta maailman kuuluisin musiikkitapahtuma. Pienessä Bethelin kaupungissa 15–18.8.1969 järjestetty rock-festivaali kokosi aikansa merkittävimmät muusikot yhteen ja antoi kasvot kokonaiselle sukupolvelle.

Taiwanilaissyntyinen ohjaaja Ang Lee on aiemmissakin teoksissaan pureutunut oivaltavasti Yhdysvaltain lähihistoriaan. *Taking Woodstock*issa Lee tarkastelee legendaarisen festivaalin syntyä. Elokuvan keskiössä on Elliot Tiber, nuori

newyorkilainen, joka auttaa vanhempiaan hoitamaan ränsistynyttä motellia Bethelissä. Tiber suunnittelee kylän jokakesäistä musiikkitapahtumaa, kun hän huomaa lehdestä, että Woodstock -festivaalin järjestäminen läheisessä Walkillin kaupungissa on estetty.

Tiber näkee oivan liiketilaisuuden ja suostuttelee paikallisen farmarin vuokraamaan tilansa festivaalille. Kun konservatiiviselle pikkupaikkakunnalle vyöryy kymmentuhapäinen hippilauma mukanaan

koko vuosikymmentä leimannut rauhan, rakkauden ja tajuntaa laajentavien aineiden kirjo, on vastassa väistämättömiä ristiriitoja ja odottamattomia elämänmuutoksia.

- *Svengijengi 62 (American graffiti)* 1973, George Lucas
- *There goes my baby* 1994, Floyd Mutrux
- *Forrest Gump* 1994, Robert Zemeckis,

VINKKEJÄ ELOKUVAN KÄSITTELYYN

ENNEN ELOKUVAA

1. Kirjoittakaa ylös viisi sanaa, jotka teille tulee mieleen Woodstock -festivaalista. Vertailkaa sanoja ryhmissä tai pareittain. Palatkaa listattuihin sanoihin vielä elokuvan jälkeen: muuttaisitteko jotain?

2. Keskustelkaa ryhmissä Yhdysvaltain 1960-lukua käsitelleistä elokuvista, joita olette nähneet. Miettikää, miten 60-lukua on kuvattu elokuvissa?

Voitte vaihtoehtoisesti myös etsiä internetistä (esimerkiksi www.imdb.com) elokuvia, jotka käsittelevät Yhdysvaltain 1960-lukua.

Millaisista näkökulmista vuosikymmentä on kuvattu? Mitkä ovat löytämienne elokuvien perusteella vuosikymmenen tärkeimmät tapahtumat?

Valitkaa elokuvia, jotka on tehty 60-luvulla ja elokuvia, jotka on tehty myöhemmin.

Esimerkkielokuvia:

1960-luvulla tehtyjä elokuvia:

- *Miehuuskoe (The Graduate)* 1967, Mike Nichols
- *In the Heat of the Night* 1967, Norman Jewison
- *Rosemaryn painajainen (Rosemary's Baby)* 1968, Roman Polanski
- *Easy rider* 1969, Dennis Hopper
- *Keskiyön cowboy (Midnight Cowboy)* 1969, John Schlesinger

Myöhemmin valmistuneita elokuvia:

- *Ilmestyskirja. Nyt (Apocalypse. Now)* 1979, Francis Ford Coppola
- *Platoon – nuoret sotilaat* 1986, Oliver Stone
- *Hair* 1979, Milos Forman
- *Malcom X* 1993, Spike Lee

ELOKUVAN JÄLKEEN

Hipit rautaa – Kukkaisvallankumouksen kahdet kasvot

1. Miettikää yksin, pareittain tai ryhmissä, kuka on hippi? Onko nykyään hippejä? Millaisia piirteitä liitätte hippeihin?

2. Kuvitelkaa, että olette toimittaja, jonka tehtävä on kirjoittaa juttu hippiliikkeestä.

a) Miettikää, ketä voisitte haastatella, mitä haluaisitte kysyä ja mitä käsitteisitte jutussa.

b) Voitte myös kirjoittaa jutun, kolumnin, reportaasin tai pakinan, joka käsittelee hippiliikettä. Näkökulmana voi olla se, miten itse käsittelee hippiliikkeen, liikkeen historia, kuka mielestänne on hippi tai miten hippejä kuvataan populaarikulttuurissa.

3. Oliko elokuvan huumeokuvaus uskottavaa? Miettikää, millaisia kuvauksia huumeiden käytöstä olette elokuvissa nähneet. Keskustelkaa ryhmissä, vertailkaa muiden elokuvien kuvauksia huumeiden käytöstä *Taking Woodstockiin*.

Hippiliike on yhtäältä ylenkatsottu ja toisaalta yliromantisoitu nuorisokulttuurin suuntaus, joka eli oikeastaan vain muutaman vuoden 1960-luvulla, mutta jonka jälkikaiut vaikuttavat vieläkin. Liike näyttäytyy nykyajan näkövinkkelistä usein herttaisena ja harmittomana alakulttuurina, johon kuuluivat pitkät hiukset ja rento vaatetus, vapaa seksi ja erilaisten huumeiden estoton nauttiminen. Median ja populaarikulttuurin luomasta yliromantisoidusta kuvasta huolimatta hippiliike on saanut osakseen myös paljon kritiikkiä. Liikkeelle oli tyypillistä naiivius: huumeiden haittavaikutuksista ei tiedetty, tai piitattu. Vapaa seksielämä mahdollisti sukupuolitautilien leviämisen. Liikettä on kritisoitu myös sen välinpitämättömyydestä

aikakauden poliittisia kysymyksiä kohtaan, vaikka hipit yhdistetään usein Vietnamin sodan vastustukseen.

Kliseinen hippikuva syntyi jo 1960-luvulla, kun yhdysvaltalainen media huomasi, että San Franciscon Haight-Ashbury alueelle alkoi kerääntyä laumoittain kotoa karanneita tai koulun keskeyttäneitä nuoria, joita viehätti ajatus elämästä yhteiskunnan perusrakenteiden ulkopuolella.

Hippi sana juontui 50-luvulla villinneestä beatnik-nuorisokulttuurista. Hippi oli alun perin lempeän ivallinen nimitys beatnikkejä matkineille nuoremmille sukupolville (hipster – hippie). Vähitellen hipeiksi alettiin kutsua San Franciscoon kerääntyneitä nuoria.

Liike ei ollut suinkaan yhtenäinen, mutta sille kehkeytyi muutamia selkeästi tunnistettavia piirteitä. Yhdysvaltalainen kulttuurintutkija Alice Echols kuvailee hippiaatetta perusteiltaan varsin ohueksi. Echolsin mukaan kyseessä oli löyhä yhdistelmä idän mystiikkaa, ympäristötietoisuutta ja vahvaa uskoa kaiken luonnollisten asioiden paremmuuteen (poikkeuksena ainoastaan synteettinen huume LSD ja sähköinen rock-musiikki.) Ulkonäöltä hippeihin liitetään usein pitkä tukka, miesten rehottavat parrat, rento pukeutuminen, joka koostui usein vanhoista ja kuluneista vaatteista.

Hipit olivat toisen maailmansodan kokeneen sukupolven lapsia ja halveksivat vanhempiansa konservatiivista maailmankuvaa, jota hallitsivat perinteiset perhearvot ja voimakas uskonnollisuus. Hipeille oli tyypillistä asua kommuuneissa, elää sosiaaliavulla ja harrastaa estotonta irtoseksiä. Echolsin mukaan seksuaalivallankumouksella oli kuitenkin varsin heteronormatiivinen. Vapaaseen seksiin kannustettiin, kunhan se tapahtui naisen ja miehen välillä. Naiset myös vastasivat pääsääntöisesti lastenhoidosta. Echols kritisoi hippiliikettä myös sen välinpitämättömyydestä yhdysvaltalaista yhteiskuntaa 1960-luvulla ravistelleille kansalaisoikeus- ja naisasialiikkeitä kohtaan.

Hippiaatteeseen kuului erottamattomana osana huumeiden käyttö. Estottomalla elämällä oli kova hinta. San Franciscon

ensimmäisiin heroisiin käyttäjiin kuulunut muusikko Darby Slick kuvaili huumehuuruista hippikultturia seuraavasti:

”Se oli meidän Vietnamin sotamme – taistelu aivosoluista; aseina, kuljetusaluksina ja lentokoneina olivat huumeet ja ihmiset myös.”

Vaikka hippiliikkeeseen kuului erottamattomana osana optimismi ja hyväntahtoisuus, kaikki hipit eivät olleet harmitonta kukkaiskansaa. Tästä karuimpana muistutuksena lienee se, että yksi historian pahamaineisimmista sarjamurhaajista, Charles Manson, voidaan ainakin jollain luokittelulla laskea hipiksi.

Lisätietoa ja lähteitä:

Echols, Alice, *Uhoa ja unelmia*, 60-luvun jälkijärjestyksiä, Helsinki 2003.

Lachman, Gary Valentine, *Tajunnan alkemistit*, 60-luvun mystiikka ja Vesimiehen ajan pimeä puoli, Helsinki 2003.

Kurlansky, Mark, 1968 – vuosi joka vavahdutti maailmaa, Helsinki 2008.

Raha, rakkaus ja rock ´n roll - Woodstock-festivaalin historia

1. Ideoikaa valitsemaanne festivaalia käsittelevä elokuva.

Kirjoittakaa lyhyt tiivistelmä elokuvan juonesta tai tärkeimmistä tapahtumista. Kyse voi olla dokumentti-, lyhyt- tai pitkä fiktiivinen elokuva. Keksikää elokuvalla nimi. Perustelkaa, mitä festivaalia käyttäisitte, mitä kertoisitte festivaalista ja miksi. Elokuva voi *Taking Woodstockin* tapaan kertoa enemmän festivaalin synnystä kuin tapahtumista. Lista kotimaisista festivaaleista esimerkiksi osoitteessa: <http://meteli.net/festarit/>

2. Millaisen kuvan *Taking Woodstock* antaa festivaalista?

a) Kuvitelkaa, että osallistutte Woodstockin festivaaleille. Kirjoittakaa kirje vanhemmille/ystävälle/tyttö- tai poikaystävälle, jossa kuvailette festivaalin tapahtumia. Käyttäkää tietona elokuvaa ja hankkikaa tarvittaessa lisätietoa festivaalista.

b) Miettikää, mitä *Taking Woodstockissa* jätetään kertomatta festivaalista? Mitä olisitte halunneet tietää/nähdä festivaalista? Miksi mielestänne elokuvassa ei esimerkiksi näytetä yhtään festivaalilla esiintynyttä artistia?

Woodstock on maailman tunnetuin rock-festivaali, joka on usein mielletty 1960-luvun huipennukseksi. Tapahtuma sai alkunsa kun rikas perijä John Roberts kohtasi juuri yliopistosta valmistuneen lakimiehen Joel Rosemanin. Kumpikin oli vähän yli kaksikymppisiä ja etsivät kiihkeästi merkityksellistä tekemistä elämällään – sekä Rosemanin valtavalla perinnöllä. Kaksikko laittoi lehteen ilmoituksen, jonka mukaan: ”nuoret miehet, joilla on käytössään rajaton määrä rahaa, etsivät kiintoisia ja laillisia bisnesmahdollisuuksia.”

Eräs tuttu lakimies esitteli heidät Michael Langille ja Artie Kornfeldille, joilla oli huikea idea rakentaa Woodstockin pikkukaupunkiin rock-tähtien yhdistetty ideointitila ja levytysstudiokompleksi. Lang ja Kornfeld halusivat myös järjestää konsertin tilan esittelemiseksi.

Nelikon yhteissuunnittelulla syntyi ajatus muutaman päivän rockfestivaalista, jolla kompleksin rakentaminen rahoitettaisiin. Perustettiin Woodstock Ventures Incorporated. Alun perin yleisötähtäimenä oli 50 000 henkeä ja järjestämispaikkana Walkillin kaupunki. Festivaalia kiihkeästi vastustaneet kaupunkilaiset torppasivat kuitenkin tapahtuman luvat kansalaisadressin avulla. Järjestelyt oli jo ehditty aloittaa ja hyvä osa lipuista myydä. Vain neljä viikkoa ennen tapahtumahetkeä, Woodstock oli vailla paikkaa.

Tässä kohtaa tarinasta on kahta versiota. Tiberin mukaan hän huomasi Woodstockin hädän, otti järjestävään tahoon yhteyttä ja esitteli nämä Max Yasgurille, jonka tilalla festivaali lopulta järjestettiin. Toisen version mukaan Lang löysi Yasgurin tilan ajalleensa ympäri New Yorkin lähialueen maaseutua ja etsiessään sopivaa paikkaa.

Joka tapauksessa tapahtuma päättyi Betheliin.

Woodstockiin saapui lopulta noin puoli miljoonaa ihmistä. Valtavan yleisömassan lisäksi tapahtumaa leimasi sadesää, joka teki koko alueesta mutavelliä. Koska paikalle saapunut ihmismäärä oli huomattavasti suunniteltua suurempi, myös suuri osa järjestelyistä meni uusiksi. Tiet olivat tukossa, ruokahuolto ei toiminut eikä yleisölle ollut riittäviä saniteettitiloja. Mellakoiden pelossa festivaali julistettiin ilmaiseksi, mutta toisaalta osa lipun maksaneista ei päässyt lainkaan paikalle ruuhkien takia.

Ongelmista huolimatta Woodstockista muodostui pian legendaarinen tapahtuma ja lukuisten muiden festivaalien esikuva. Sen esiintyjinä nähtiin lähes kaikki aikakauden merkittävimmät artistit, muun muassa: Jefferson Airplane, Janis Joplin, The Who, Santana, Joan Baez, Grateful Dead ja Jimi Hendrix.

Lähde ja lisätietoa:

Santelli, Robert, *Aquarius rising, the rock festival years*, New York, 1980.

Make love, not war – Yhdysvaltain 1960-luku, uusi vasemmisto ja Vietnamin sodan vastustus

1. Mitä tiedätte Yhdysvaltain 1960-luvusta?

a) Valitkaa joku aihepiiri, esimerkiksi kansalaisoikeusliike, naisasialiike, opiskelijajärjestöt, hipit, musiikki, festivaalit, Vietnamin sota yms. Laatikaa aiheesta lyhyt alustus. Käykää alustus läpi ryhmissä. Keskustelkaa aiheista.

b) Miettikää, miten *Taking Woodstock* kuvasi valitsemaanne aiheita. Näkyikö aihe ollenkaan elokuvassa? Otettiinko aiheeseen kantaa?

2. Laatikaa Vietnamin sotaa koskeva kannanotto. Kyseessä voi olla esimerkiksi mielipidekirjoitus, kolumni, runo, lyriikka, pilapiirros tai juliste. Huomioikaa, että kannanotto voi olla joko sodan puolesta tai vastaan. Käykää kannanotot läpi ryhmissä.

1960-luvulla Yhdysvallat oli nuorison ja opiskelijoiden maa. Yli puolet koko maan väestöstä oli alle 30-vuotiaita. Erityisesti korkeakouluopiskelijoiden määrä oli kasvussa, sillä opiskelijoiden määrä nousi 1950-luvun 1 miljoonasta 1960-luvulla 8 miljoonaan. Myös opiskelijoiden poliittinen osallistuminen, järjestötoiminta ja yhteiskunnallinen aktiivisuus lisääntyivät.

Valtavasta opiskelijamassasta suurin osa ei tietenkään ollut järin aktiivisia tai radikaaleja. Pieni, radikaali opiskelija-aines oli kuitenkin vähemmistöosuudestaan huolimatta äänekästä ja aikaansaavaa. Se koostui pääosassa ylemmän keskiluokan lapsista, joista useat kantoivat vanhemmiltaan saatuna verenperintönä 30-luvun radikalismia. Näitä toisen sukupolven radikaaleja kutsuttiin humoristisesti nimellä "red-diaper babies".

Opiskelijajärjestöt olivat osa 1960-luvun ruohonjuuritason demokraattista liikehdintää, jota kutsuttiin uudeksi vasemmistoksi. Uusi vasemmisto ponnisti vanhan vasemmiston sisältä, mutta pyrki romuttamaan sen keskeiset ideat vanhentuneita ja paikalleen jämähtäneinä. Erityisesti uusi vasemmisto tuomitsi Yhdysvaltain vanhan kommunistisen puolueen, jonka se koki pitävän yllä hierarkkista järjestelmää. Uusi vasemmisto otti voimansa kansan parista, kouluista ja ghetoista, joissa asuvat ihmiset olivat vieraantuneet perinteistä poliittisesta toiminnasta. Liike oli erityisen merkittävä kotikutoisuutensa vuoksi, sillä se oli ensimmäinen vasemmistoidologia, joka ei nojannut eurooppalaisiin perinteisiin, vaan rakensi tematiikkansa Yhdysvaltain poliittisen tilanteen ympärille.

Opiskelijaradikalismien tärkein liike oli **Students for a democratic society**. Taking Woodstockissa SDS vilahtaa parissakin kohtauksessa: ensin mielenosoituskylltiä kantavana porukkana ja sitten kojussa, jonka Elliot näkee matkatessaan festivaaleille.

SDS syntyi vuonna 1960. Sen perustamisen keskeisempänä innoittaja oli Greensboron istumalakko. Protesti alkoi kun neljä nuorta mustaihoista opiskelijaa kieltäytyi poistumasta ravintolasta, jossa heille ei tarjottu. Istumalakko levisi kun opiskelijat ja kansalaiset ympäri Yhdysvaltoja alkoivat

tukea Greensboron lakkoilijoiden toimia ja organisoida uusia istumalakkoja. SDS sai jäseniä opiskelijoista, jotka eivät sopeutuneet yliopistoilla vallitsevaan konservatiiviseen ilmapiiriin.

SDS kritisoi Yhdysvaltain puoluejärjestelmän toimimattomuutta ja kansalaisoikeuksien huonoa tilaa. Hyvin pian yhdistyksen tärkeimmäksi vastustuksen kohteeksi tuli myös Vietnamin sota.

Yhdysvaltojen ajautuminen **Vietnamin sotaan** liittyi niin maan jo vuosikymmeniä jatkuneeseen Aasian politiikkaan, kuin kylmän sodan poliittisten ideologioiden vastakkainasetteluun, jossa länsivallat olivat valmiita mihin tahansa estääkseen kommunismin leviämisen. Presidentti Kennedy oli valmistellut sotaa omana virkakautenaan, mutta vuonna 1963 virkaan astunut Lyndon B. Johnson teki päätöksen Yhdysvaltain täysimittaisesta sotilaallisesta interventiosta vuonna 1964. Laajat sotatoimet aloitettiin pommituksilla kommunistista Pohjois-Vietnamia vastaan. Johnson, joutui kuitenkin pian huomaamaan että ilmavoimien pommitukset eivät riittäneet Pohjois-Vietnamin joukkojen pysäyttämiseen. Hän joutui valitsemaan kommunistien voiton tai Yhdysvaltain täysimittaisen sotatoimien välillä. Helmikuussa 1965 Johnson antoi määräyksen täysimittaisen sotatoimien aloittamisesta. Laajamittaisia pommituksia jatkettiin, ja Yhdysvaltain joukkojen määrää Vietnamin lisättiin rajusti (vuoden loppuun mennessä sotilaiden määrä oli kohonnut 800 prosentilla). Myös laajamittaiset kutsuntatoimet aloitettiin.

Yhdysvaltain kampeuksilla sotatoimiin reagoitiin välittömästi. SDS oli ennakoanut Yhdysvaltain hallituksen yhä laajenevia toimia ja asettunut vastustamaan Yhdysvaltain joukkojen läsnäoloa Vietnamin ja pommituksia jo ennen laajamittaisen sotatoimien alkamista. Itse asiassa SDS oli suunnitellut suurta protestimarssia Washingtoniin juuri presidentti Johnsonin täysimittaisen sodanjulistuksen alla. Niinpä oli luontevaa, että SDS asettui heti alusta asti Vietnamin sodan vastustuksen johtoon.

17. huhtikuuta 1967 järjestetty sodanvastainen marssi Washingtoniin oli

ensimmäinen suuri Vietnamin sodan vastainen protesti ja suurin sodanvastainen protesti Yhdysvaltain historiassa. Se keräsi yli 25000 osallistujaa

Yhdysvaltain 1960-luvun tärkeimpiä tapahtumia:

- 1.2.1960 alkanut Greensboron istumalakko vauhdittaa ihmisoikeusliikkeen toimintaa.
- 22.11.1963 Yhdysvaltain presidentti John F Kennedy murhataan.
- Helmikuu 1965, määräys täysmittaisten sotatoimien aloittamisesta Vietnamiin.
- 17.4.1967, Washingtonissa järjestetään laaja protestimarssi Vietnamin sotaa vastaan.
- 21.7.1969 astronautti Neil Armstrong kävelee kuun pinnalla.
- 15.8.1969 Woodstockin festivaali käynnistyy

Lähteet ja lisätietoa:

Boyer yms. A troubled journey: From Port Huron to Watergate. *The enduring vision: A history of the American people* (third edition). Edited by Boyer, Paul S, Clifford E, Clark, jr. Kett, Joseph F. Salisbury, Neal. Sitkoff, Harvard. Woloch, Nancy. Lexington, Massachussetts. 1996.

Andersson, Terry H. *The Movement and the sixties. Protest in America from Greensboro to Wounded Knee*. Oxford. Oxford university press. 1995.

Burns, Stewart. *Social movements of the sixties. Searching for democracy*. New York. 1990.

Faragher yms. War abroad, War at home 1965-1974. *Out of many. A history of the American people* (combined edition). Edited by Armitage, Susan H. Buhle, Mari Jo. Czitrom, Daniel. Faragher, John Mack. New Jersey. 1993.

Oppimateriaalin on laatinut
FM, toimittaja Tarja Kovanen.

Oppimateriaalin on tuottanut
Marjo Kovanen
Koulukinosta.